

ชื่อเรื่อง: แนวทางการบำบัดยาเสพติดแบบออนไลน์ในสถานการณ์ Covid-19 โรงพยาบาลนครบุรี

ชื่อเจ้าของผลงาน:นางสาวภรณ์ ศรีกังพาน, นางสาววิจิตรา ศรีสร้อย กลุ่มงานจิตเวชและยาเสพติด โรงพยาบาลนครบุรี

คำสำคัญ จิตสังคมบำบัด (modified matrix program), โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

สรุปผลงานโดยย่อ : ในปี 2561-2564 คลินิกฟ้าใหม่มีการจัดระบบบริการในคลินิกแบบ one stop service มีผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติดจำนวน 220, 291, 193 และ 176 ราย ระยะเวลาในการบำบัด 4 เดือน 1 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 16 ครั้ง ก่อนเกิดการระบาดจัดบริการบำบัด 2 วัน ช่วงเช้า 1 กลุ่ม และบ่าย 1 กลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน รวม 4 กลุ่มต่อสัปดาห์ ในปี 2564 อำเภอนครบุรีมีการแพร่ระบาดของโรค Covid-19 เป็นพื้นที่สีแดง การบำบัดแบบกลุ่มซึ่งใช้เวลานานจะทำให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อของบุคลากรและผู้เข้ารับการบำบัด **วัตถุประสงค์** เพื่อให้ผู้เข้ารับการบำบัด และเจ้าหน้าที่ลดโอกาสรับและแพร่เชื้อ Covid-19 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูมีการคงอยู่ในการบำบัดฟื้นฟูครบตามเกณฑ์ $\geq$ ร้อยละ 80 **การดำเนินงาน** (เม.ย.- มิ.ย.64) 1) จัดทำแนวทางการบำบัดยาเสพติด(modified matrix program)แบบออนไลน์กำหนดเกณฑ์ผู้เข้าบำบัดโดยประเมินสุขภาพกายและสุขภาพจิต, ไม่มีอาการทางจิต, สามารถสื่อสารได้ดี, stage of change, ไม่มีประวัติเสพยา, มีความพร้อมในการใช้ smart phone ที่สามารถเชื่อมต่อ Internet ได้, ตกงบริการในเรื่องการรักษาความลับกับผู้ป่วยและครอบครัวและเซ็นยินยอม 2) บำบัดยาเสพติดโดยใช้รูปแบบการบำบัดความคิดและพฤติกรรมแบบประยุกต์(Modified matrix- program) ผ่านช่องทางออนไลน์ด้วยโปรแกรม Facebook LIVE ให้สมาชิกทำแบบฝึกหัดและส่งใต้โพสต์ระหว่างการ Live บำบัด1ครั้ง/สัปดาห์ครั้งละ 40 นาทีถึง 1 ชั่วโมง สรุปกิจกรรม/ให้สมาชิกซักถามผ่านกล่องข้อความและการแสดงความคิดเห็นขณะ Live มีระบบการติดตามการบำบัดโดยนัดนัดตรวจปัสสาวะ ที่โรงพยาบาลวันละ 3- 5 คน ขอคำปรึกษาผ่านทางโทรศัพท์, Line , Facebook

ผลการศึกษา มีผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติดแบบออนไลน์จำนวน 48 ราย จำนวน 18 ครั้ง มีการคงอยู่ในการบำบัดฟื้นฟูครบตามเกณฑ์ จำนวน 40 ราย ร้อยละ 83.33 ขาดการบำบัดจำนวน 8 ราย ติดตามให้มาบำบัดที่โรงพยาบาลครบทุกรายพบว่า ขณะอยู่ในโปรแกรมการบำบัดสามารถควบคุมการเสพยาและหยุดเสพยาต่อเนื่อง 44 ราย ร้อยละ 91.67 กลับไปเสพยา 4 ราย ร้อยละ 8.33 สมาชิกให้ร่วมมือในการทำกลุ่ม สามารถจัดการกับอารมณ์ ความเครียด และวางแผนการดำเนินชีวิตประจำวันที่ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ ครอบครัวบุคคลใกล้ชิดมีส่วนร่วมในการบำบัด ไม่พบผู้บำบัดและผู้เข้ารับการบำบัดติดเชื้อโควิด ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ผู้รับบริการพึงพอใจ ในกลุ่มเสี่ยงที่ต้องกักตัวไม่ขาดการบำบัด

สรุป ในการบำบัดยาเสพติดแบบออนไลน์เหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด19 สัมพันธภาพระหว่างผู้บำบัดและสมาชิกกลุ่มทำให้เกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจกัน การเสริมสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมครอบครัวมีผลต่อกระบวนการบำบัดฟื้นฟูให้ประสบผลสำเร็จและลดอัตราการกลับไปเสพยา

ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ: ในปี 2561-2564 คลินิกฟ้าใหม่มีการจัดระบบบริการในคลินิกแบบ one stop service มีผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติดจำนวน 220, 291, 193 และ 176 ราย ระยะเวลาในการบำบัด 4 เดือน 1 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 16 ครั้ง ก่อนเกิดการระบาดจัดบริการบำบัด 2 วัน ช่วงเช้า 1 กลุ่ม และบ่าย 1 กลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน รวม 4 กลุ่มต่อสัปดาห์ ในปี 2564 อำเภอนครบุรีมีการแพร่ระบาดของโรค Covid-19 เป็นพื้นที่สีแดง การบำบัดแบบกลุ่มซึ่งใช้เวลานานจะทำให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อของบุคลากรและผู้เข้ารับการบำบัด

เป้าหมาย

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการรักษาและเจ้าหน้าที่ลดโอกาสรับและแพร่เชื้อ Covid-19
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการรักษาฟื้นฟูมีการคงอยู่ในการบำบัดฟื้นฟูครบตามเกณฑ์ $\geq$ ร้อยละ 80

กิจกรรมการพัฒนา (เดือน เมษายน ถึง มิถุนายน 2564)

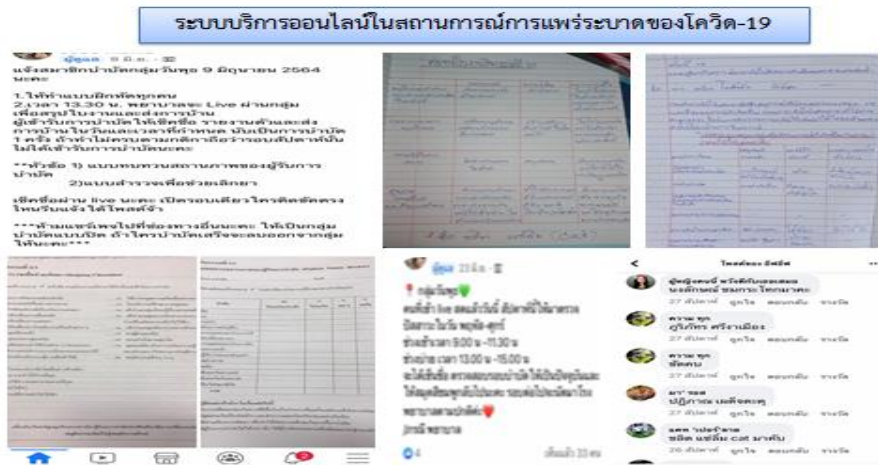
1. ประชุมทีมบำบัดเพื่อจัดทำแนวทางการบำบัดยาเสพติดแบบออนไลน์(modified matrix program) ในสถานการณ์ Covid-19 โดยการประเมิน
  - 1.1 คัดกรองความเสี่ยง COVID 19 ชักประวัติ ตรวจร่างกาย ประเมิน V.2 , ประเมินอาการทางกาย/จิต 2Q 9Q 9Q ,TMSE ,IQ/EQ , SMIV, OAS ไม่มีอาการทางจิต สามารถสื่อสารได้ดี
  - 1.2 ประเมินผู้เข้ารับการรักษาที่อยู่ในระดับผู้ใช้และผู้เสพที่มี stage of change ระดับลงมือปฏิบัติ ไม่มีประวัติเสพซ้ำ
  - 1.3 มีความพร้อมในการใช้โทรศัพท์ smart phone ที่สามารถเชื่อมต่อ Internet ได้
2. ตกลงบริการในเรื่องการรักษาความลับกับผู้ป่วยและครอบครัว เช่นยินยอมเข้ารับการรักษาแบบออนไลน์
3. บำบัดยาเสพติดโดยใช้รูปแบบการบำบัดความคิดและพฤติกรรมแบบประยุกต์ (Modified matrix-program) ผ่านช่องทางออนไลน์ด้วยโปรแกรม Facebook LIVE ชื่อกลุ่ม “บำบัดยาเสพติดรพ.ครบุรี” เป็นกลุ่มปิดเฉพาะสมาชิกที่ผ่านการอนุมัติจากผู้ดูแลระบบคือพยาบาลจิตเวชและนักจิตวิทยา จัดกิจกรรมกลุ่มโดยให้สมาชิกทำแบบฝึกหัดและส่งโต้ตอบระหว่างการ Live โดยบำบัดทุกวันพุธและพฤหัสบดี เวลา 14.00 น. ใช้เวลาในการบำบัด 1 ครั้ง/สัปดาห์ ครั้งละประมาณ 40 นาทีถึง 1 ชั่วโมง
4. สรุปกิจกรรมกลุ่มและเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามผ่านกล่องข้อความและการแสดงความคิดเห็นขณะ Live สอบถามอาการ เช่น การกลับไปเสพซ้ำ ความเครียดภาวะซึมเศร้า การปรับตัวหรือปัญหาอื่นๆระหว่างการบำบัด ในรายที่พบปัญหายุ่งยากซับซ้อนหรือมีภาวะทางกายหรือจิตร่วมด้วย นัดมาพบเจ้าหน้าที่ในวันเวลาราชการ
5. เช็กชื่อและนัดหมายตรวจปัสสาวะ 3- 5 คน/วัน ในวันและเวลาราชการ ยึดหยุ่นระยะเวลาการนัดผู้ป่วยมาสถานพยาบาล
6. มีระบบการติดตามการบำบัดโดยนัดผู้ป่วยมาที่สถานพยาบาลและเพิ่มช่องทางการติดตามดูแล ช่วยเหลือผ่านทางโทรศัพท์, Line , Facebook งานสุขภาพจิตโรงพยาบาลครบุรี รวมทั้งการติดตามโดยใช้เครือข่ายในชุมชนหรือ อสม. ในเขตพื้นที่

ผลการศึกษา (เมษายน ถึง มิถุนายน 2564)

มีผู้เข้ารับการรักษาแบบออนไลน์จำนวน 48 ราย จำนวน 18 ครั้ง มีการคงอยู่ในการบำบัดฟื้นฟูครบตามเกณฑ์ จำนวน 40 ราย ร้อยละ 83.33 ขาดการบำบัดออนไลน์จำนวน 8 ราย (ร้อยละ 16.67) ติดตามให้มาบำบัดที่โรงพยาบาลตามระบบปกติครบทุกรายพบว่า ขณะอยู่ในโปรแกรมการบำบัดสามารถควบคุมการเสพยาและหยุดเสพต่อเนื่อง 44 ราย(ร้อยละ 91.67) กลับไปเสพซ้ำ 4 ราย(ร้อยละ 8.33) สมาชิกให้ร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม สามารถจัดการกับอารมณ์ ความเครียดและวางแผนการดำเนินชีวิตประจำวันที่ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ ครอบครัวบุคคลใกล้ชิดมีส่วนร่วมในการบำบัด ไม่พบผู้บำบัดและผู้เข้ารับการรักษาติดเชื้อโควิด ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ผู้รับบริการพึงพอใจ ในกลุ่มเสี่ยงที่ต้องกักตัวไม่ขาดการบำบัด

บทเรียนที่ได้รับ ในการบำบัดยาเสพติด(Modified matrix program) แบบออนไลน์เหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้บำบัดและสมาชิกกลุ่มทำให้เกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจกัน การให้ความรู้ เสริมสร้างแรงจูงใจ ส่งเสริมศักยภาพในตนเอง และการมีส่วนร่วมครอบครัวมีผลต่อกระบวนการบำบัดฟื้นฟูให้ประสบผลสำเร็จและลดอัตราการกลับไปเสพซ้ำ

ข้อเสนอแนะ การบำบัดยาเสพติดแบบออนไลน์ถึงแม้เป็นกลุ่มปิดแต่ยังมีความเสี่ยงต่อการเปิดเผยข้อมูลผู้รับบริการเนื่องจากอยู่ใน social network โอกาสพัฒนาในการบำบัดครั้งต่อไปปรับจากการ Live เป็นการบำบัดแบบรายบุคคล โดยผ่านโปรแกรมวิดีโอคอล

สมาชิกทีม : นางสาวภรณ์ ศรีกังพาน, นางสาววิจิตรา ศรีสร้อย

การติดต่อ : กลุ่มงานจิตเวชและยาเสพติด โรงพยาบาลนครบุรี โทรศัพท์ 0942608333

E-mail : open_room103@hotmail.com